

עפ"ת 5160/01/19 - מדינת ישראל נגד אברגיל חיים

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

עפ"ת 5160-01-19

בפני כב' ס. הנשיאה השופט י' צלקובניק
המעוררת
נגד
המשיב
מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד ואדים סיגל
אברגיל חיים ע"י ב"כ עו"ד יאיר גרוס

פסק דין

1. בפניי ערעור כנגד החלטת בית המשפט קמא שהורה על ביטול כתב האישום שהוגש נגד המשיב מחמת התיישנות.
2. למשיב יוחסה עבירה של כניסה ברכב לצומת מבלי שניתן היה להמשיך בנסיעה ללא הפרעה לתנועה, בניגוד לתקנה 65 לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961; העבירה הנטענת בוצעה ביום 4.5.2017, והיא תועדה בצילום על ידי עד שפרטיו מופיעים בכתב האישום, שהינו מתנדב ברשות הלאומית לבטיחות בדרכים, המשתייך לקבוצת מתנדבים המכונים "שומרי דרך", ואשר הגיש בנוסף, הצהרה על נסיבות ביצוע העבירה בה נרשם: "הרכב המסחרי עקף אותי מימין ונדחף לתוך תחום הצומת כאשר רמזור אדום עובד, התנהגות לא הולמת".
3. למשיב נשלחה הודעת תשלום קנס, שהגיעה לידי ביום 15.11.2017 (המאשימה בבית משפט קמא טענה כי דבר הדואר נשלח ביום 2.10.2017, אולם לא הוצג אישור משלוח).
4. בית המשפט קמא קבע כי חלה התיישנות ולא ניתן היה להמציא הודעת קנס או כתב אישום, שכן חלפו למעלה מארבעה חדשים מאז מועד ביצוע העבירה ועד המצאת הודעת הקנס, וזאת נוכח הוראת סעיף 225א(1)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב) תשמ"ב-1982, לפיה אין להגיש כתב אישום ואין להמציא הודעת תשלום קנס, בעבירת תעבורה **"שהחשד לביצועה מבוסס על צילום רכב כאמור בסעיף 27א או 27א1"** לפקודת התעבורה, אם עברה תקופה של ארבעה חודשים ממועד ביצוע העבירה, והודעת תשלום הקנס טרם נשלחה.

בית
המשפט
ט קמא
קבע כי
נוכח
הוראת
סעיף
27א(1)
(

לפקוד
ת
התעבו
רה
[נוסח
חדש

5

[לפיה "צילום שנעשה בדרך שנקבעה בתקנות, במצלמה המופעלת באופן אוטומטי או בידי שוטר יהיה ראיה קבילה בכל הליך משפטי", אזי צילום שנערך על ידי "מתנדב מיחידת שומרי הדרכיחידה משטרתית אשר הוכשרה במיוחד לתיעוד עבירות באמצעות מצלימות" (הדגשה אינה במקור), כאשר העבירה מתבססת על צילום הרכב, עונה להגדרה המופיעה בסעיף 225א(1)(1) הנ"ל, ומשכך, חלה ההתיישנות בחלוף יותר מארבעה חדשים מאז ביצוע העבירה ועד המצאת הודעת הקנס.

עוד נקבע, כי טענה שהועלתה על ב"כ המאשימה בבית משפט קמא לפיה העבירה אינה מתבססת רק על הצילום אלא גם על תלונתו של שומר הדרך "הינה טענה השובה את הלב", אולם אין לקבלה שכן סעיף 225א(1) לחסד"פ המפנה לסעיף 27א(א) לפקודת התעבורה, מתייחס גם להפעלת מצלמה באופן ידני על ידי שוטר, וממילא אין מדובר רק בתיעוד באמצעות צילום אוטומטי בלבד.

5. במסגרת הערעור שבפניי, נטען על ידי ב"כ המערערת כי צילום הרכב מהווה אך תוספת ראייתית לדיווח אותו מוסר המתנדב באשר לנסיבות העבירה, וכי המתנדב הינו מי שאמור להעיד על נסיבות ביצוע העבירה. עוד נטען, כי בניגוד לקביעת בית המשפט אין מדובר בצילום שנערך על ידי "שוטר", אלא על ידי אזרח מתנדב, שאין לו סמכויות של שוטר, והדבר צוין במפורש בדיון בבית משפט קמא.

6. ב"כ המשיב טען אין מקום לקבל את הטענה כי הדוח לא התבסס על הצילום שנערך, שכן הדיווח בכתב שנמסר על ידי המתנדב, "שומר הדרך", אין בו כדי לבסס ביצוע העבירה. עוד צוין, כי הודעות קנס המבוססות על צילומים צריכות להישלח תוך פרק זמן של 4 חדשים, כדי להבטיח כי נהג הרכב, או בעליו, שאינו מזומן לחקירה, יוכל להעלות מזיכרונו, תוך פרק זמן סביר, את נסיבות העבירה, או למי נמסר הרכב, במקרה שבעלי הרכב אינו הנהג. היגיון זה מתקיים גם במקרה שהצילום מתבצע על ידי "שומר הדרך". עוד נטען כי לא עלה בדיון בבית משפט קמא "באופן חד משמעי כי מדובר באזרח".

לחלופין טען ב"כ המשיב, כי גם אם מבצע הצילום אינו מוחזק כ"שוטר", ומדובר בעדות של אזרח, הרי שלא ניתן "להגיש עדותו" לבית המשפט, שכן לא התקיימו בעניינו שני התנאים הקבועים בסעיף 27א(א) לפקודת התעבורה, לפיהם

בית המשפט הדין בעבירות תעבורה יוכל לקבל כראיה הודעה בכתב של שוטר או של מי שהוסמך כדין לערוך הודעה **"אם אלה נעשו במילוי תפקידו של עורכם"** (27(א)(1)), או יוכל לקבל כראיה **"הודעה בכתב של אדם שנכח בשעת ביצוע עבירה מן העבירות המפורטות בתוספת הרביעית, אם ההודעה נערכה בפני שוטר...ואושרה בחתימת ידו של נותן ההודעה"** (27(א)(2)). נטען לפיכך, כי נוכח כך שהצילום והדוח לא נערכו על ידי שוטר, ומשהעבירה המיוחסת אינה כלולה בתוספת הרביעית לפקודה, אין מדובר בראיה קבילה שניתן להגישה לבית המשפט לתעבורה, ויש להסמיך את האזרח כדין לצורך ביצוע הצילום, או להעידו רק לאחר גביית עדותו בפני שוטר, וזאת רק בעבירות הכלולות בתוספת הרביעית.

7. סעיף 27(א) לפקודת התעבורה מכשיר קבילותם של צילומים כראיה בהליך משפטי, ובלבד שאלה מתבצעים **"בדרך שנקבעה בתקנות, במצלמה המופעלת באופן אוטומטי או בידי שוטר"**. תקנות התעבורה (הגשת צילומים לבית המשפט), תשנ"ז-1997 (להלן: תקנות הגשת הצילומים), קובעות בעניין זה הוראות מפורטות של בדיקת תקינות המצלמה, הפקת הצילום והטיפול בסרט, אישור הפעולה, ודרך הגשת הצילום לבית המשפט מלווה בתעודת ציבור לעניין אישור הפעולות הנדרשות. בהקשר זה יש לציין, כי תקנה 3(א) קובעת כי **"הפקת צילום תיעשה בידי מי שהוסמך לכך בידי קצין משטרה בכיר"**. סעיף 4 לתקנות הגשת הצילומים, קובע כי מי שהפעיל את המצלמה, בדק תקינותה, שמר את הסרט והפיק את הצילום, יאשר בכתב את ביצוע פעולות אלה. בתקנה 5 (ג) נקבע כי ניתן להביא לעדות את מי שביצע פעולה כאמור בתקנה 4, גם אם לא נתן לגביה אחת התעודות.

הכשרת קבילותה של ראיית הצילום, ככל שהיא מתבצעת בצילום אוטומטי או בידי שוטר, והיא עומדת בהוראות תקנות הצילומים, מתבססת לפיכך, על ההנחה בדבר קיומה של אכיפה שיטורית נטולת פניות, המתעדת את עבירת התעבורה תוך עמידה באמות מידה טכניות מקובלות, וכאשר הפקת הצילום נעשית תחת פיקוח של קצין משטרה בכיר. מנגד, **"מעמדו"** של צילום המתעד עבירת תעבורה, המתבצע על ידי עד **"רגיל"** שאינו שוטר, שונה לעניין רף העמידה בדרישות הקבילות, ואין בכוחו לשמש ראיה עצמאית, המנותקת מעדותו של העד, מבצע הצילום.

בהקשר זה אציין, כי הוראת סעיף 27(א) לפקודת התעבורה עליה הסתמך ב"כ המשיב, עוסקת אף היא בקבילותן של ראיות ייחודיות, ללא צורך בהעדת מוסרי ההודעות, ככל שראיות אלה עומדות בתנאים הקבועים בהוראת סעיף 27(א), היינו, הודעת שוטר או בוחן שנערכו במילוי תפקיד; הודעה בכתב של אדם שנכח בשעת ביצוע עבירות הכלולות בתוספת הרביעית לפקודת התעבורה, וכאשר ההודעה או דוח הבוחן נעשו סמוך ככל האפשר לביצוע העבירה. אין בהוראה זו כדי למנוע לפיכך, זימונו של כל עד אחר למתן עדות, אם הודעתו אינה עומדת כשלעצמה, בתנאי הקבילות המאפשרים הגשתה, ללא העדת מוסר ההודעה.

8. מטיעוני ב"כ המערער בפניי, וכך גם משתקף מפרוטוקול הדיון בבית משפט קמא, לא עולה כי הייתה קיימת הסכמה כי מעמדו של **"שומר דרך"** הינו של שוטר או מתנדב במשטרה. משכך, פסק דינו של בית המשפט קמא שיצא מנקודת הנחה, כי שומר הדרך נמנה עם אנשי **"יחידה משטרתית"** אינו יכול לעמוד בהיעדר כל הסכמה או ביסוס ראייתי להנחה זו. (אציין כי פסקי דין של בית המשפט לתעבורה בירושלים אותם הציג ב"כ המשיב (תתע 4702-11-18; תתע 2365-12-18), המתייחסים לצילום שנערך על ידי שומרי דרך, אינם עוסקים בסוגית מעמדם של שומרי דרך).

ער אני, לכך כי ייתכן שנעשה לא אחת, שימוש ראייתי בצילומים הנערכים על ידי "שומרי הדרך" עד כדי כך שמטשטש התחום שבין צילומי המשטרה לצילומי "שומרי הדרך", אולם הוראת סעיף 225א(1)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב) תשמ"ב-1982, בזיקה להוראת 27א לפקודת התעבורה, קובעת את סד הזמנים של ארבעת החדשים, בהתבסס על הצילום **המשטרה**, העומד בתקנות הגשת הצילומים, ולא בזיקה לצילום המתבצע על ידי כל גוף אחר, שכמוהו כראיה רגילה, שיש להציגה לבית המשפט, בכפוף להעדת מבצע הצילום.

9. בנסיבות אלה, מתקבל ערעורה של המדינה. ההחלטה בדבר ביטול כתב האישום מבוטלת, והדיון יוחזר לבית משפט קמא שיוכל לעסוק בכל הסוגיות הנדרשות לעניין, ובכלל זה בעניין מעמדו של "שומר הדרך", ככל שיימצא צורך בכך.

ניתן היום, י"ב אדר א'
תשע"ט (17 פברואר
2019), בהעדר
הצדדים, ויועבר לצדדים
באמצעות הדואר/נט.
יורם צלקובניק, ס.
נשיאה